

NATURALITZEM ELS ENTORNS DE CAN VALENT

Arquitectes de Nou Barris. El grup d'arquitectes de Nou Barris ens trobem cada tercer dilluns de mes per compartir i debatre els reptes dels nostres barris. La Festa d'Arquitectura d'aquest any 2022 s'ha volgut dedicar a la memòria i recuperació del patrimoni rural del districte, en concret enguany volem repensar l'entorn immediat de la masia Can Valent.

Coneixes la masia Can Valent?

La masia de Can Valent o Can Pere Valent data del segle XVI - XVII. Es troba junt a una primera torre de defensa medieval del segle XI-XII, fet que justifica la planta basilical asimètrica, amb la crugia esquerra més gran que la dreta. El parament de la maçoneria ha perdut l'estuc i les obertures tenen brancals de pedra i llindes arquejades de maó a sardinell, mentre que l'accés principal té un arc de mig punt adovellat. És una construcció bastant humil i amb una conservació molt deficient.

Els Costa foren propietaris fins a la dècada dels 60. Eren agricultors i les seves terres estaven conreades principalment per vinyes. Després, la família Costa va vendre les terres i la masia al seu cultivador, en Padró, que era jardiner de professió, i més tard es dedicà a la jardineria".

Text: Pau Vinyes i Roig (Petit tast del llibre "Les masies de Sant Andreu de Palomar. Inventari de cases de pagès andreuencs")

[Youtube centrestudisignasiiglesias.blogspot.com](https://www.youtube.com/watch?v=centrestudisignasiiglesias.blogspot.com)

A l'exemplar núm. 12 de l'any 2002 hi ha l'escrit "Can Valent: una història per fer", que parla de la història de la masia. Us passem la localització i l'enllaç al document.

Can Valent. Carles Serrano. ALEAOLEA | ARCHITECTURE & LANDSCAPE

Finestrelles, ISSN 1130-0272, ISSN-e 2385-3670, N.º 12, 2002 (exemplar dedicat a: Miscel·lània Martí Pous i Serra (1910-1997), pàgs. 191-203

[Enllaç a DOC. PDF](#)

Quants minuts es trigava des de la Barcelona emmurallada fins a Can Valent?

Abans de l'extensió de l'Eixample i de la urbanització intensiva pel Pla de Barcelona els itineraris entre la ciutat i els seus voltants passaven pels camins ancestrals que unien pobles i parròquies, masies i camps de conreu. Per recórrer la distància d'una mica més de 5 km que hi havia entre l'antic Portal Nou de la muralla de Barcelona, proper a l'actual Arc del Triomf, i la masia de Can Valent, es deuria trigar una hora caminant. Segurament la via més apropiada era agafar l'anomenat antic camí d'Horta, que avui encara existeix en la traça diagonal del carrer del Fresser. Passada la cruïlla de camins del Camp de l'Arpa se seguia pel camí de la Travessera, que ara és el carrer Concepció Arenal i, un cop s'arribava a Sant Andreu, s'agafava el camí que unia aquest nucli amb Horta.

Alineats al camí de Sant Andreu a Horta queden vestigis tan importants com és el conjunt que forma l'església de Santa Eulàlia de Vilapicina del segle XVIII, Can Basté i Ca n'Artés. Però també en queden algunes traces com és el carrer Piferrer, per bé que la remodelació del sector amb la creació del Parc de Can Dragó a finals de la dècada del vuitanta i la seva conversió en Avinguda Rio de Janeiro en van alterar el seu aspecte més tradicional. La presència de les masies de Can Valent i de Can

Verdaguer són els testimonis del territori agrícola solcat per camps, rieres i torrents, típicament mediterrani, del Pla de Barcelona. Us compartim el plànol amb el traçat dels camins històrics, que en alguns trams podem identificar amb els carrers actuals.

T'animes a passejar per aquests camins?

Identificació i reconeixement de les vies històriques de l'Àrea Metropolitana de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Sabies que les barcelonines venien a Can Valent a comprar el seu ram de núvia?

Antoni Costa Grau és el fill del darrer propietari de Can Valent, al barri de Porta. Tot i que la seva família no va viure a la masia, ell encara recorda quan de petit acompanyava el seu pare a cobrar els rebuts del lloguer. El darrer inquilí va ser el jardiner Sebastià Padrós, que als anys 60 conreava plantes ornamentals i es dedicava a l'horta. "Quan jo era petit, devia tenir vuit o 10 anys, recordo que anava amb el meu pare a Can Valent... I recordo l'olor de les flors que es criaven, que allò era una jardineria. A la gent que ho tenia arrendat era jardiniers, i igual, d'això no n'estic segur, eren flors per al cementiri."

Aquests colors i bones olors també són el record de tothom i en especial de les moltes núvies del barri que venien a Can Valent a buscar el seu ram de casament. **Aquests testimonis** ens ajuden a imaginar com devia ser aquest entorn amb tan de color i bones olors.

Festa d'Arquitectura Nou Barris 2021 – Taller de fotografia amb flors. Anna Mas Fotografia.

Com pot ser que la masia tingui un arbre al mig?

Cap a l'any 1968-1969, mort en Padró, la seva dona ho va vendre a l'empresa constructora Sala i Amat. El seu mal estat de conservació ha fet que el seu enderrocament estigués a punt de realitzar-se, però sortosament no s'ha dut mai a la pràctica. L'empresa abandona els terrenys i l'edifici i l'Ajuntament l'expropia l'any 1985. Aquests més de 30 anys amb els sostres col·lapsats han fet fins i tot que creixi un arbre al bell mig de la masia.

Després, cap a inicis del segle XXI es va proposar destinar la masia a tanatori, ja que a tocar hi ha el cementiri de Sant Andreu de Palomar. Però la forta oposició veïnal, sobretot del barri de Porta, desaconsellà a l'Ajuntament de Barcelona la seva transformació en equipament funerari. Des de l'any 1992 els veïns i altres entitats, com l'Arxiu Històric de Roquetes – Nou Barris, reclamen la rehabilitació de Can Valent com a equipament per al barri. Tot i estar catalogada dins del Catàleg del Patrimoni Arquitectònic Historicoartístic de la ciutat de Barcelona (amb categoria B capítol II núm. 0345) el seu estat de conservació és greu.

Observa [aquest vídeo](#) per saber-ne més!

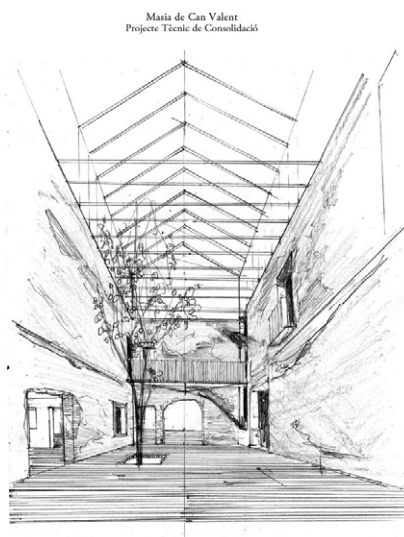
Vista del pati de Can Valent. Carles Serrano ALEAOLEA | ARCHITECTURE & LANDSCAPE

Com serà en un futur aquesta masia?

L'estudiant d'arquitectura Claudia Garcia ha realitzat el seu projecte final de carrera de l'ETSAB UPC sobre Can Valent. Ens comparteix el seu treball **d'estudi cronològic de la masia** perquè puguem descobrir la seva evolució. Us compartim també **l'estudi realitzat per Franc Soler**, llicenciat en història de Nou Barris.

L'any 2018 l'Ajuntament encarrega als arquitectes Laia Renalias i Roger Such, de **l'equip AleaOlea arquitectura i Paisatge**, el projecte de consolidació de Can Valent per aturar-ne la seva degradació. La proposta planteja recuperar la representativitat de l'espai nuclear de la vida a la masia. Es deixa la nau central com l'espai que, fruit del temps, és ara mateix: un sol volum arbrat, lluminós i descobert. Un jardí que mantindrà els arbres que ara hi viuen il·luminats de forma natural a través d'una clara-boia a dues aigües, i que distribuirà les peces de les naus laterals. En aquestes, es reconstrueix la coberta a una vessant i els seus sostres. La nau sud recull la relació amb la galeria, la nau nord l'escala i l'ascensor, i la nau posterior les sales de major dimensió. La galeria lateral es recupera com a espai obert, cobert en relació amb l'hort.

Celebrem l'inici d'obres de tant necessària rehabilitació!

Carles Serrano ALEAOLEA | ARCHITECTURE & LANDSCAPE

Quan es va fundar el cementiri de Sant Andreu?

L'origen del **cementiri de Sant Andreu** es remunta a l'Edat Mitjana, quan el cementiri parroquial de Sant Andreu de Palomar s'havia quedat petit. A partir de l'any 1837, l'Ajuntament de la vila va decidir enderrocar la vella església per fer-ne una de nova, i va buscar un nou emplaçament per a la necròpolis, fora de l'àmbit urbà però relativament proper i en un indret exempt de riudes i possibles problemes sanitaris. Inicialment es va proposar d'ubicar-lo on avui dia hi ha el barri de la Prosperitat, en una vinya del campaner senyor Trescals, més amunt de la masia de Can Tissó, però finalment es van escollir els terrenys de la masia de Can Calç. Es tractava d'un espai tranquil ben a prop del camí de Sant Andreu a Horta i, a més, es trobava en una lleugera elevació a resguard de la riera de Sant Andreu.

Segons Mossèn Joan Clapés i Corbera, a les seves Fulles Històriques de Sant Andreu de Palomar explica que a l'any 1839 es va procedir a la benedicció i inauguració del nou cementiri. Per aquells temps, quan alguna persona moria hi havia una dita popular que deia que "aquell se n'ha anat a Can Borràs". El pas del ferrocarril de la companyia del Nord per l'actual avinguda Meridiana es va convertir en un obstacle entre Sant Andreu i

arxuihistic.blogspot.com

el cementiri, la qual cosa obligava a creuar pel Pont del Dragó. Una de les propostes que el grup d'arquitectes de Nou Barris del COAC planteja seria la possibilitat que els murs que envolten el cementiri poguessin generar nous accessos que li donin major permeabilitat amb el barri, amb Can Valent, a la vegada que podria ser més visitat i cuidat com a jardí urbà.

Com s'integra el nou tanatori en l'entorn de la Masia de Can Valent?

El nou equipament comunitari a l'entorn de la Masia Can Valent és un Tanatori promogut per **Altima** i dissenyat per **Batlleiroig**. L'objectiu principal del projecte és respectar i potenciar l'entorn en el qual es troba, integrant-se amb el tancament del cementiri i fomentant la singularitat de l'edifici històric de Can Valent.

La proposta fa que flueixin els recorreguts existents i millora les connexions, mantenint la quantitat d'espais lliures i millorant la disposició i qualitat de les zones verdes previstes. La presència de l'edifici exteriorment queda protagonitzada per l'obra de fàbrica i la coberta enjardinada, de la qual la vegetació es desprèn per la pell de gelosia ceràmica de la façana. La vegetació corona tot l'edifici, fins al mur posterior del cementiri i es camufla amb els espais verds del perímetre.

L'edifici se situa a l'àmbit adossat a la tanca del cementiri i es concep com un volum de formes simples que respecta la singularitat de l'edifici històric. Es tracta d'un edifici en planta baixa que dota als espais d'il·luminació natural gràcies a les inclinacions en la seva coberta, a més d'emmarcar amb la vegetació les visuals cap a l'exterior. La seva materialitat ceràmica es combina amb estructura de formigó vista i acabats de fusta.

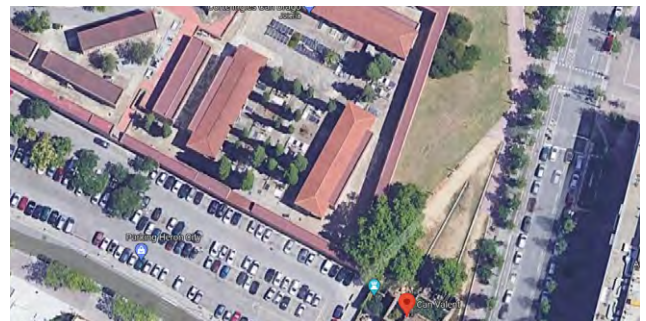
Nou Tanatori integrat en l'entorn de la Masia de Can Valent ©Batlleiroig

Com podria ser l'entorn de Can Valent?

Una vegada ha agafat impuls la rehabilitació d'un espai tan reivindicat pel barri com és Can Valent, cal pensar com podem treballar per harmonitzar el seu entorn amb més verd, més amable i perquè tothom puguem gaudir-lo. El repte no és senzill per tal de fer compatible aquest repte tan necessari i a la vegada donar resposta als 300 cotxes que hi estan aparcats.

Cal tenir en compte l'antecedent de l'actuació en l'espai proper de l'Horta de Cant Valent. Neix de la voluntat de l'assemblea d'aturats i aturades de Nou Barris d'impulsar projectes socials i econòmics, en col·laboració amb el teixit associatiu del barri de Porta, epicentre de les seves activitats. El febrer de 2016 l'Ajuntament els concedeix la gestió del projecte Pla Buit amb la col·laboració de l'Associació de Veïns/es de Porta, Porta'm a l'Hort, Plataforma 500x20, Federació Transforma Porta, ASIA-Assoc. Salut i Agroecologia i més gent del barri. A hores d'ara el grup de l'hort segueix somiant que el carrer Alzamora deixi de ser un pàrquing i passi a ser una zona verda per al barri. "Os imaginàis 10 huertos urbanos entre árboles frondosos en vez de 300 coches?", és el seu lema.

Per això, en aquesta Festa d'Arquitectura aquest punt neuràlgic de trobada i activitats, d'exposicions i posada en valor de la història del lloc, que havia estat important en la venda de flors, i que es manté en el record de moltes núvies de Barcelona. Volem

Vista dels entorns de la masia amb google maps. Arquitectes de Nou Barris.

reviure els colors que rodejaven aquesta masia, i aprofitant que ja estem a la primavera et convidem a fer la teva pròpia alforja de cartró per a la bici, pel patinet o per posar-la allà on vulguis. Son peces que podem fer de la mà de les il·lustradores de **Maraki**, Magalí Lladó i Maria Vidal, que a més ens proposen de dibuixar-les amb mons millors. Trobem -nos a la Festa d'Arquitectura de Nou Barris a l'entorn de Can Valent i fem-los possibles. Us hi esperem!

NATURALITZEM ELS ENTORNS

DE CAN VALENT

Dissabte, 7 de maig
de 6 a 19 h

Can Valent, Av. Ríó de Janeiro 51-53
- Gratuït

Activitats:

- 116 h: Benvinguda COAC Barcelona
- 116.10 h: Exposició Proposta Decidim Barcelona (Horta Can Valent)
- 116.45 h: Exposició Projecte Rehabilitació Can Valent (Alea Olea Arquitectura i Paisatge)
- 116-19 h: Taller de cistelles (Maraki en bicicleta)
- 116-19 h: Taller de flors (Ariadna Garriga)

Organitza:

COAC BARCELONA

Entitats col·laboradores:

Grup d'Arquitectes de Nou Barris COAC, Horta de Can Valent, Ass. Veïns de Porta, Maraki en Bicicleta, Alea Olea Arquitectura i Paisatge, Ariadna Garriga.

Entitats convocants:

